



Jiří Hájíček

# Selský baroko

HOST



Jiří Hájíček

**Selský  
baroko**

Copyright © Jiří Hájiček, 2005, 2009

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2005, 2011 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7294-424-8 (Třetí, elektronické vydání.  
Formát PDF)

ISBN 978-80-7294-425-5 (Čtvrté, elektronické vydání.  
Formát ePub)

ISBN 978-80-7294-446-0 (Páté, elektronické vydání.  
Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7294-447-7 (Šesté, elektronické vydání.  
Formát MobiPocket)

*Mýmu tátovi, kterému je letos sedmdesát  
a kterej se začátkem padesátejch let nesměl ani vyučit  
řemeslu, protože byl synem kulaka,  
kterej odešel v patnácti z jihočeský vísky na práci do čer-  
ný Ostravy,  
kterej se ve zdraví vrátil a místo s koňma, jako jeho před-  
ci sedláci, handloval s motorkama a ojetejma autama,  
kterej měl stopětadvacítku „péráka“ a pak čezetu „kejvač-  
ku“, po ní Jawu 350 dvouválec a tu vyměnil za svý první  
auto, válečnou značku DKW po Němcích,  
kterej za budovatelskejch dob druhý pětiletky vlastnil ne-  
uvěřitelnou káru, citroëna jedenáctku po bechyňským kní-  
žeti Paarovi, rok výroby 1934,  
kterej se chytil volantů a za čtyřicet let si na traktorech  
bez pérování, na nákladákách, autobusech a podobnejch  
starejch krámech oddělal záda,  
kterej projel bez nehody šedesátý, sedmdesátý i osmde-  
sátý léta,  
kterej po sametový revoluci jako šofér autokaru viděl  
půlku Evropy  
a kterej si dodnes pamatuje, jako by to bylo včera, každej  
kousek pole z toho čtyřiaadvacetihektarovýho statku, co už  
dávno není...*



# Psí kuchyně

Proboha, zase tenhle nešťastnej kout, jenom jsem si tak povzdechnul pro sebe. A slunce propalovalo tenké zelené listy, koruna lípy nad našimi hlavami hučela létem. Po cestičkách v parku se ploužili vedrem zmořeni turisté a mířili k zámecké bráně.

Pan Šrámek seděl vedle mě na lavičce a pořád něco povídal. A já jsem se těšil do stínu těch kamenných zdí ne-daleko, do nažloutlého divného světla badatelny, do tlumeného hluku šustících archiválií, do naplesnivělého závanu, který vydechují staré knihy.

„Teda z vás aby člověk každé slovo doloval,“ řekl.

„Neměl jste sem znovu jezdit,“ opáčil jsem.

„Ale vy znáte ty vesnice, ty lidi, je to pro vás otázka několika dní. Sám jste to říkal. Tak proč se vám do toho najednou nechce? Nechápu to...“

Přehraboval jsem se v deskách, které mi předal, jen aby ta horká nepříjemná chvíle už byla za mnou. Pár výstřížků z novin, listy vytrhané z nějaké zažloutlé brožury, okopírované stránky z úředních listin. Opakoval jsem si v duchu jméno vsi a pak ta tři jména za sebou: Jircha, Kubach, Mařánek... ano, jasně, Mařánek.

„To je číslo popisný 11, dvouštitová usedlost na návsi, zachovalá. A na protější straně ta ruina, bejvala to chalupa s klenutou bránou, k tomu patřila patrová sýpka. Kus je ubouranej, družstvo tam má nějaký stroje. I stodola je na spadnutí. Tam se říká u Jirchů. A Kubachův statek? Teď si přesně nevzpomínám.“

„Je vidět, že to máte všechno tady,“ poklepal si Šrámek prstem na čelo a jeho kulaťoučká tvář se rozzářila.

„Hlavně tady,“ zaklepal jsem kloubem ukazováčku na notebook v černém pouzdře.

„Pane Straňanský, v těch chalupách to je. Nevíme kde, ale vy to najdete. Třeba to má někdo na těch samotách kolem, v Černý Hůrce, nevím... lidi tyhle věci schovávali. Ty starý tam ještě posedávaj na návších...“

„Tomašice, Černá Hůrka, Smrčí,“ vyslovoval jsem nahlas jména obcí. Točí se to tam jako v kotli, ty chalupy, příjmení, kmotrové, křty... „Měl jsem tam kdysi pár zakázek, dokonce myslím, že jsem o těch chalupách i něco psal... ale to už je let! Jsou to vesnice na vymřeni, pane Šrámek...“

Přiklonil ke mně oholenou růžovou tvář, asi padesátník, vlasy už šedivěly, široké šle na světlé letní košili s krátkým rukávem, tlustoučké paže.

„Říkám, je to dopis. Někde tam je, to víme. Možná že dokladů je víc. Na obecním úřadu? Na faře? Já nevím, vy jste odborník. Třeba tam objevíte papírů celou hromadu. V nějaký kredenci nebo na půdě...“

Ztišil ještě trochu hlas.

„Pak by to šlo z ruky do ruky, pane Straňanský, jak jsem říkal. Já listiny, vy peníze.“

Slunce stálo kolmo nad třeboňským zámekem, kopal jsem patou boty do lavičky a žízeň mě táhla pryč odsud. Polykal jsem naprázdno a vzpomínal na dálku nad polem tam u nás, na vodu a stín. Ale chvíle byla žhavá teď,



palčivý moment, kdy jsem seděl vedle něho a on mě tlačil svým horkým nepříjemným stínem někam, kam jsem nechtěl ani za nic.

„Víte co? Najděte si někoho jiného.“

„Pane Straňanský! Ty události už jsou dávno promlčený. Kdoví jak dlouho už je ta ženská mrtvá. Nic vám nehrozí.“

Zvedl jsem se a protáhl si záda. Taky vstal, zpoceně čelo, mokré fleky na košili. Podával jsem mu ty věci.

„To si nechte, pane Straňanský. V pátek se vracím zase přes Jindřichův Hradec, tak se zastavím.“

A vzápětí pokračoval, jako bych nic neřekl: „V jednu tady?“

Koukal jsem do polosuché trávy.

„Tak platí,“ řekl po chvílce sám, „kdybyste tu nebyl, zazvoním na vás v archivu.“

\* \* \*

Propletl jsem se nádvořím zámku, plným srpnového slunce a výletníků, vyběhl jsem pár schůdků k portálu oblastního archivu. Zamkl jsem si desky od pana Šrámka dole do skříňky a cestou do badatelný jsem myslel zase na Danielu.

Pořád tam ještě seděla, v tom šelestivém tichu, blond vlasy a opálená tvář, pihy na nose. Strohá místnost jí byla plná. Pozdravila mě pohledem, usmála se. Když jsem ji uviděl v archivu poprvé, ani nebyla vidět za matrikami. Nechala si přinést hned tři tlusté knihy. Zasekla se už na prvních řádcích prvního zápisu... ale ten účes! A jak mluvila, jak krčila nos, když se soustředila na čtení...

Usadil jsem se ke stolu k rozdělané práci, otevřená matrika narozených z let 1856 až 1870. Založil jsem si stránku a na chvíli tu starou knihu zavřel. V notebooku jsem

procházel databázi jmen. Jasně, naposled před třemi roky, nějaký rodokmen mě tam tehdy zavedl, nějaká ascendentní postranní větev. Kubach. Odsunul jsem matriku stranou a přitáhl si notebook. Hledal jsem dál v paměti počítače, ano, i nějaké Janatovy odtud jsem dělal, byl to rozvětvený rodokmen, na monitoru se mi rozbalila grafika se šesti rovinami generací, pyramida jmen a vztahů. Otřela se lehce o obec Smrcí, někdy kolem roku 1805... Rod Sládků, čp. 5. Fotografie chalupy, rozklikl jsem ten soubor s příponou *jpg*. A další jméno: Mařánek, čp. 11. Všechna data byla uložena na harddisku. Ale to hlavní v počítači nebylo. Zíral jsem do klenutého stropu. Jednou jsem přece sepisoval historii několika selských stavení a tamního kostela, ťukal jsem to tenkrát ještě na psacím stroji...

Vrátil jsem se opět ke své práci, ale mé soustředění bylo to tam; přisunul jsem si zase matriku a probíral zápisy, laptop mně bledě svítil do tváře, běhal jsem bříškou prstů po klávesnici, hladil jsem litery a plnil monitor jmény a příjmeními, desítky, stovky jmen byly uloženy v té věcičce, kterou jsem každý den vypnul, zavřel a vložil do kožené brašny. Bylo to moje všechno.

„Vypadáte nějak ztrápeně,“ řekla tichounce Daniela; až jsem se lekl její tváře, jak se ke mně skláněla, jejích vlasů, co tak zářily v hlubokém stínu badatelný.

„Nechci vás už moc vyrušovat,“ omlouvala se.

„To je dobrý,“ řekl jsem rychle.

Ještě včera Daniela nevěděla skoro nic. Ani to, že pracovníci archivu jí snesou, na co si vzpomene, matriky narozených, zemřelých a matriky oddavek, gruntovní knihy, glejty, fedrovní listy, berní rejstříky, smolné knihy, soupisy duší, farní kroniky, sčítací operáty... ale pomoc při čtení archiválií že jim nepřisluší. Ptala se mě skoro na všechno.

„Počkejte, až se dopracujete ke kurentu,“ usmál jsem se, její zelené oči byly tak blízko, „to bude, až se v matrikách dolistujete do poloviny devatenáctýho století... správně se to jmenuje německé novogotické písmo.“

„Stačí mi tohle, stejně to nerozluštím...“

„To je běžný písmo. Psací humanistické písmo se mu říká. Ale znám tuhle matriku a tohohle faráře dost dobře. Trochu škrabal, no. Opačnej sklon a ligatury. Víte? Používal s oblibou zkratky.“

Už se netvářila tak optimisticky jako dopoledne.

„Myslela jsem, že mi to půjde rychleji,“ řekla a zklamaně se vracela ke svému stolku.

Celé odpoledne se vleklo, za oknem jásalo slunce a žár nepolevoval. Zavřel jsem matriku dřív. Nemohl jsem to tam vydržet.

„Budete tu zítra?“ zeptala se Daniela.

Stál jsem nad ní s těžkou knihou, kterou jsem šel vrátit.

„Budu v terénu. Mám nějaký focení...“

„Ale ta večere platí?“

Byl jsem už u dveří z badatelny do kanceláře, musel jsem se pousmát, dívala se na mě, vlasy jí padaly do otevřené matriky, brýle na čtení na nose. Trochu zoufalý výraz.

„Jo, platí. Těším se...“

„No počkejte,“ rozhlédla se po dvou přítomných, shrbených za stoly, a ztišila zase hlas, „a kde se sejdem?“

„Vidíte,“ skoro už jsem za sebou zavřel dveře, „tak v šest u Psí kuchyně?“

„Kde že?“

„U Psí kuchyně.“

„Kde to je? Slyšíte, kde to jako je...?“ slyšel jsem za sebou ještě její tlumený hlas.

Tomašice, Smrčí. Vesničtí boháči Jakub Jircha a Frant. Kubach st. obviněni z hanobení lidově demokratického zřízení. Staví se proti JZD založenému v obci. Tajně se spolčovali a štváli proti představitelům MNV a proti kolektivizaci zemědělství.

V autě na volantu jsem si četl xerokopii rozsudku lidového soudu z roku 1953. Kubach z toho nakonec vyvázl s podmínkou, stejně tak bývalý majitel pily Šilhavý. Všechno to tenkrát spadlo na Jirchu.

Hodil jsem papíry od Šrámků vedle na sedačku a popojel do vsi. Auto jsem nechal u hostince, vytanula mi nějaká dávno zasutá vzpomínka — že tam dělají dobrou polívku, hustou, kořeněnou... Asi to tehdy bylo v zimě. Teď pražilo slunce, začátek srpna. Vyšel jsem ze stínu toho zchátralého stavení křížem přes silnici ke kostelíku, byl skoro schovaný v korunách lip. Branka byla napůl otevřená, celá pokroucená, nešla dovřít. Pohlédl jsem nahoru k věži. Odvezené zvony! Svatý Václav a Panna Maria!!! Přece jsem si vzpomněl...

Mezi obrubníky tráva, žlutá, suchá, litinové kříže rozpálené sluncem, některé nachýlené. Pár zarostlých hrobů. Sem tam světýlko za sklem, náhrobní desky, dole pod kostelem tichounce hučela Vltava. Za nízkou zídskou valník na uschlé věnce a chvoji a zvadlé kytky. Našel jsem ten hrob brzy. Zdál se udržovaný, i když nijak zvlášť pečlivě. Zarostlý plevel nebyl jako některé jiné v okolí, jen suchá stébla trávy v přední části zpola zakrývala tabulku na kříži. Svíčka vyhořelá, spečený knot na dně kulaté hnědočervené krabičky. *Rodina Zandlova*, stálo na cedulce. *Antonín*, zemřel 1949, *Anežka*, datum úmrtí 1970. Vytáhl jsem z kapsy košile notýsek a nalistoval výpisky z matriky narozených, které jsem si pořídil před cestou. Jména

i data, všechno souhlasilo. Obrátil jsem stránku. Tam stálo jméno, co mi nadiktoval pan Šrámek: *Rozálie Zandlová. Narodena 14. dubna 1921.*

Na kříži spolu s rodiči nebyla. Prošel jsem hřbitůvek až k márnici v rohu a zase zpátky. Její jméno jsem nenašel.

„Dobrý den, nechcete pomoci s tím kropáčem?“ oslovil jsem sehnutou stařenu. Blýskla po mně štěrbinou oka pod šátkem. Táhla plný kropáč k hrobu porostlému sametovými maceškami. Postál jsem na pěšince před studnou. Prošla zpátky kolem mě a pumpovala vodu.

„Zandlovi tu nemají jiné hrob, že ne?“

Trochu se narovнала, podívala se směrem ke mně a pumpovala dál. Nechala stát naplněný kropáč pod pumpou, ruce si otřela do tmavomodré zástěry s drobným vzorem.

„Je trochu zanedbanej, vázička vylitá,“ začal jsem zase, trochu víc nahlas. Stáli jsme na deset kroků od sebe, nevěděl jsem, jestli dobře slyší.

„Ten hrob není na prodej, říká kostelník,“ promluvila.

„Já ho nechci koupit...“

„Tak co chcete?“ zeptala se kostrbatým hlasem.

„Měli dceru,“ řekl jsem a na chvíli se odmlčel. „Rozálie Zandlová...“

Pohnula prudce hlavou, jako by se lekla, když jsem vyslovil to jméno. Slunce rozpalovalo otlučenou zeď kostela, vysoká okna byla tmavá jako vodní hladina, nahoře temně prosvítaly barvy vitráží. Pohlédl jsem až ke zrezivělým okapům, k taškám obrostlým mechem a věžičce. Tam bývá zvon umíráček... Pevnými krátkými kroky šla po pěšině, trochu jsem se uhnul. Minula mě a pak se otočila, svraskalou opálenou tvář jsem zahlédl pod šátkem. A tmavé oči pod vráskami na čele, hluboko vpadlé. Muselo jí být hodně přes osmdesát.

„Ta leží jinde,“ řekla úsečně a pokračovala v chůzi.

„Kdo se tedy o ten hrob stará? Nevíte?“

Čekal jsem chvíli, jestli se zastaví. Pak jsem rychle vykročil ze hřbitovní brány na silnici, ani jsem se neohlížel, jen jsem cítil v zádech nějakou tíhu, které jsem chtěl rychle utéct. Odpolední slunce mě naplno zasáhlo, asphalt žhnul pod podrážkami, pach téru. Viděl jsem stařeninu nahrbenou drobnou postavu, mířila do vsi. Vydal jsem se pomalu stejným směrem a pak vlezl do auta, do těžkého dusna rozpáleného plechu a plastu. Vyjel jsem úzkou silničkou do kopečka a zajel na polní cestu. Dveře jsem nechal otevřené a vyběhl na stráň, odkud se otevíral výhled do kraje. Za vsí dlouhý kravín, neudržovaný, kopřivy sahaly pod okna. Usedl jsem na louku a pak se natáhl do pichlavé trávy. Kraťoučká tuhá stébla, sestřižená na ježka, jako vlasy mého syna Hynka. Usmíval jsem se při pomýšlení na něho a hleděl do nebe, které se pomalounku sunulo i s mráčky do stráně. Chvějící se vzduch trhal vůně travin a kytek a rozhazoval je všude kolem; až tady jsem se cítil zase lehký a bez mrazení v zádech. Slast se do mě nalévala, a když jsem přivřel oči a uvolnil se, závrať mě mohla vzít do náruče a odnést. Otevřený kraj. Spokojeně jsem se usmíval do nebe, potvrdil se můj předpoklad, že až projdu ves, vzpomenu si. Zápisky o tomašických zvonech budou určitě u bratra ve Hvozdí. Někde v mé bývalé mládenecké světničce...

\* \* \*

Daniela stála pod mohutným jírovcem, viděl jsem ji už od voliér s papoušky, bažanty a pávy. V červených kalhotách pod kolena, v bílém tričku, dívala se k zemi, snad na řemínky svých sandálků. Rozpuštěné vlasy padaly dozadu, ten plavý proud. Zpomalil jsem, proud turistů mě obtékal, bylo krátce po šesté odpolední.

„Hledáte kaštany? Na ty je brzo...“ řekl jsem těsně u ní, místo pozdravu.

„Konečně jste přišel... už jsem se bála, že čekám jinde.“

„Tak jste to našla...“

Jenom se usmála, stáli jsme naproti sobě, pohlédl jsem směrem k restauracím, všude bylo živo.

„Kam půjdeme? Do Šupiny? Nebo do Šupinky? Nebo jinam?“

Usadili jsme se na zahrádce před jednou z restaurací a objednali večeři, studená minerálka a láhev vína už stály na stole. Vzduch se nehýbal, vzadu za Danielou střechy pivovaru a cihlový komín s lapačem jisker. Jídelní lístek plný rybích pochoutek. Děti pobíhaly pod terasou a mezi stoly, skupinka studentů s těžkými krosnami narovnanými v rohu, Němci, Holanďané, angličtina, ruština.

„Hledal vás dneska v archivu nějaký pán,“ oznámila mi Daniela, když zvedla oči od rozevřeného jídelního lístku. Dál jsem se díval do příloh, americké brambory, rýže, krokety...

„Jmenoval se Šrámek?“ zeptal jsem se nezúčastněně. Trochu se mi rozbušilo srdce. Nepříjemný pocit kolem žaludku.

„Ne, nějaký Eliáš. Pila jsem zrovna kávu s paní archi-vářkou v kanceláři, když přišel.“

Trochu se mi ulevilo. Podobně, jako když ta stařena ze hřbitova v Tomašicích zmizela mezi chalupami.

„Jo, to je bejvalej klient.“

„Tak asi nová zakázka, ne?“ tázavě se zadívala přes okraj lístku. V jejích očích bylo světýlko zájmu, díval jsem se chvíli do nich a pak zase zpátky do menu.

„To těžko. Pan Eliáš teď, pokud vím, jezdí po všech možných archivech v republice a shání svý příjmení po matrikách a gruntovních knihách. Samozřejmě marně.“

„Jak to?“

„Protože mi nevěří a myslí si, že si to sám najde líp. Má za to, že všechno je tak, jak on předpokládá.“

„Teď vám nerozumím,“ řekla Daniela a třela si prsty svůj pihovatý nosík.

„Připomeňte mi to příště v badatelně, radši vám to ukážu přímo v knihách...“ Musel jsem se zasmát, zaklapl jsem jídelní lístek vázaný v kůži.

„Čemu se smějete?“ zeptala se a taky se usmívala. Tmavé brýle nad opáleným čelem ve vlasech. Mhouřila oči proti naklánějícímu se slunci. Jako bych odněkud znal tu vrásku soustředění nad obočím.

„Víte, není každé tím, kým si myslí, že je.“

„Tak tohle vám teda v badatelně připomenu,“ řekla po chvíli přemýšlení, „to mě opravdu zajímá...“

Naplňené číše s bílým vínem stály před námi. Vzala svou do ruky jako první.

„Tak na co?“ zeptala se.

„Samozřejmě na váš genealogický výzkum,“ řekl jsem.

„A na vaši práci, ať se daří! Já jsem...“

„Ať se daří,“ zopakoval jsem rychle. Přešel jsem její nabídku tykání. Zamluvil jsem ji, promlčel. Napili jsme se, veltlínské zelené bylo osvěžující.

„Tak vy si myslíte, že to do příštího pátku nestihnu?“

„Nechci vám kazit radost, ale jsou lidi, který sem jezdí roky. Shromáždit genealogický fond, to chce trpělivost.“

„Já myslím, že jde hlavně o to, najít si systém. Jako v každé práci. A to já umím...“ Přehodila si nohu přes nohu a napila se vína. V jejím hlase nebyly žádné pochybnosti.

„Ještě jsem nepotkala nikoho,“ navázala po chvíli přetrženou nit rozhovoru, „kdo by tohle dělal profesionálně.“

„Je to volná živnost. Vyhovuje mi to tak.“

„A jak se vlastně oficiálně jmenuje?“



„Ten název je trochu zavádějící,“ sám jsem se tomu musel usmát, „poskytování služeb osobního charakteru...“

„Jaký na to musí mít člověk vzdělání?“

„Dělal jsem knihovnickou školu,“ řekl jsem, „a pak jsem při práci studoval archivářství a pomocné vědy historické.“

Pustili jsme se do jídla. Ani jsem necítil hlad, zničený celodenním vedrem, fotoaparát a notebook v brašně visely na opěrátku židle po mém boku. Danielina jemně dráždíva přítomnost, šveholení turistů, auta a tlumená hudba z reproduktorů. Dusný letní večer se spouštěl na město Třeboň.

„Jste jako hodně lidí tady odtud,“ začala po chvíli trochu opatrně, „takovej nepřístupnej, trochu zamklej...“

Pokrčil jsem rozpačitě rameny.

„Když jsem jela z Prahy, za Budějovicema jsem zastavila stopařovi. Chlápek tak přes čtyřicet. Taky takovej mlčenlivej. Díval se z okýnka po krajině. Za celejch těch patnáct kilometrů řek tři holý věty.“

Dolil jsem jí víno z láhve, nám oběma.

„Jak se vám líbí v penzionu?“ zeptal jsem se.

„Děkuju, je moc hezkej. Bojím se, že mi ty dva tejdny moc rychle utečou.“

„Dost lidí teď tráví prázdniny v archivu hledáním svejch předků. Je to docela v módě.“

Podívala se trochu dotčeně. Možná se mi to jen zdálo. Její hlas zněl i nadále vesele. Byl příjemný. Jako by přicházel odněkud, kde jsem to znal.

„Vlastně ani uvnitř na zámku jsem ještě nebyla.“

„No jo, rožmberský apartmány... to vám řeknu tady u stolu. Dělal jsem zamlada průvodce, vždycky o prázdninách a o víkendech.“

„Chtěla bych taky podnikat výlety.“

„Máte plán?“

„To ne, ale určitě chci do Holašovic na jihočeský selský baroko... jsou v UNESCO a ...proč se smějete?“

„Promiňte. Jen mi přišlo legrační, že já jsem tu v práci a vy jste vlastně turista. Co chce vidět hrady a zámky a to jihočeský baroko...“

„Máte něco proti Holašovovicím?“

„Ale ne, vůbec. Akorát mě vždycky pobaví to *jihočeské baroko*. Holašovice bejvala vlastně německá vesnice. Hollschowitz po německy. Prostě sami Němci. Před válkou tam bydlely všehovšudy snad tři český rodiny. A taky to je trochu dál odsud, na druhou stranu od Budějovic.“

„To nevadí, mám dobrý auto,“ řekla trochu uraženě.

„Věřím.“

Pochutnávali jsme si na místní specialitě s bohatou oblohou.

„Vy tedy myslíte,“ odkašlala si po chvíli, „že bych neměla jezdit do Holašovic?“

„Ale ne, to vůbec. Chtěl jsem jen říct, že jezdím fotit po vsích, pro klienty, a je tu dost pěkných vesnic. Bez autobusů s japonskejma turistama...“

Mermomocí mi chtěla zaplatit večeri. Nenechala si to rozmluvit. Prý za tu pomoc v archivu. Vrchní se uklonil a poděkoval za spropitné. Doprovodil jsem ji před penzion. Byla už tma.

„Zajímalo by mě, jakej má znalec historie jako vy asi byt,“ řekla před vchodem.

„Jakej byste řekla?“

„Třeba v nějakým domě ze sedmnáctýho století, výklenky, kovaný kliky, klenby...“

„S mým bydlením je to na delší povídání. Tady v Třeboni si pronajímám byt v paneláku. Levně, od kamaráda. Jedna plus jedna na okraji města...“

„Myslela jsem, že jste Třeboňák.“

„Kdepak. Přespávám tu jen pár dní v tejdnu, kvůli práci. Jinak bydlím v jedný malý vesničce, jmenuje se Touchov...“

# Dies mortis

Z Třeboně jsem to vzal oklikou, ale nedojel jsem až do Hvozdí. Vjel jsem na polní cestu a došel po stráni k lesu. Sedl jsem si a díval se na hvozdecké chalupy a na tu naši. Pořád budu říkat naše chalupa, i když už mi z ní nepatří ani cihla. Odhadoval jsem, jestli už je bratr doma, nebo ještě v práci. Kolik už je to let, co mi řekl tu větu. Deset? Víc? *Táhni do města*, vmetl mi tehdy do tváře.

Okna byla otevřená. Několikrát vyšla Vladka. Nemohla mě spatřit, taky já ji na tu dálku viděl jenom jako pohybující se bod.

V sedniče, která má okno na druhou stranu do zahrady, po mně ještě zbyla plná skříň písemností, knížek, sešitů. Pokud už je brácha nespálil, napadlo mě. Proboha, nemohl snad spálit moje sešity, co jsem si psával jako kluk...! Historie Hvozdí, naší rodiny. To mi mohlo být dvanáct třináct let? Starý povídačky, řekl by můj bratr Vlasta. O našem dědovi, jak odcházel na vojnu, pěšky, přes tenhle kopec, za kterým je trať a žlutý domeček. Musel jsem se usmívat, když jsem si vzpomněl na to vyprávění našeho táty. Děda vylezl na stráň a díval se na rodnou chalupu, díval se a díval, tekly mu slzy, díval se až do odpoledne, ujely mu mezi tím dva vlaky a on se pořád díval na chaloupku, z níž se mu

nechtělo, až mu ujel i ten večerní vlak... a tak vojenskou službu za první československé republiky zahájil arestem. Děda válčil u koní. Pucoval oficířskou kobylu tak důkladně, až dostala prašivinu, smával se náš táta.

Kdybych pořádně prohrabal skříň, určitě bych tu historii tomašických chalup našel. No nic, zastavím se tu až kolem pojedu někdy příště, řekl jsem na vysvětlenou sám sobě a vrátil se k autu.

Dorazil jsem do Touchova a zpocený vtrhl do chalupy, zamykalo se jen na noc, pan mistr seděl v kuchyni, před sebou prázdný talíř od polívky.

„Tak tys tady, Pavle? To je dobře...“ třaslavý hlas a už trochu prázdné oči.

„Pane mistr, přinesla vám pošťačka důchod? Tu zahradu poseču zejtra. Nechte už radši kosu na pokoji, jo? A nechodte přes den na slunce. To je teď vo zdraví. A pojdte se mnou na pivo. Nechcete?“

Kroutil hlavou, že ne.

„Pod lípou ve stínu je už dobře. Jsou tam chlapi.“

„Který?“ chtěl vědět starý pán.

„No z lesního podniku a kluci Hlavatků a Kennedy...“

„Budu doma,“ řekl pomalu. „Dáš si polívku? Vařil jsem zeleninovou.“

„Děkuju, pane mistr, už jsem večeřel. A v lednici máte všeho dost, nakoupil jsem dneska v Třeboni.“

Před vrátky jsem potkal Evičku Hlavatkovou s malou sestřičkou.

„Kdy přijede Hynek, strejdo?“

„Až za dva tejdny, Evo...“

Stolky z hospody byly vyneseny na návsi, lípa naproti kostelu házela stín, šel jsem tím prachem a drobnými kamínky, autobus byl zaparkovaný vedle konzumu. Kennedy seděl u oroseného piva, modrou šoféřskou košili úplně